

שאלות ותשובות לסיכום מסכת יומא

א. הלכה כרבי אלעזר ורבי שמעון, וכן סתמה משנתנו (רמב"ם פסולי המוקדשין ד, טו).
ב. מדובר כשאבד השעיר לאחר שהגריל עליו, שאם אבד קודם הגרלה ראוי הוא לשעיר הנעשה בחוץ. ואפילו אם נמצא לאחר יום הכפורים אפשר להקריבו בראש חדש וברגלים – לרבי שמעון בפרק קמא דשבועות (תרא"ש).

ב. פר של יום הכיפורים; לדעת האומר חובות של שנה זו קרבות לשנה הבאה (כן פירש רבא דעת רבי יהודה בשקלים, שלא כחכמים. ואפשר שכאן הכל מודים שקרב לשנה הבאה. ע' בית מאיר) – כשר להקריבו לשנה הבאה מצד עיקר הדין [אם לא מת הכהן הגדול שהוא בעליו], אך לא השעיר – כי קרבנות ציבור מצוה להביאם מהתרומה החדשה (ואת עלת חדש בחדשו לחדשי השנה – חדש והבא קרבן מתרומה חדשה). ובדיעבד כשר ובלבד שלא תעבור שנתם. [בשעיר אתה מוצא אליבא דרבי כגון שלא עברה עליו שנת חמה. ובפר – כגון שלא עברו עליו שלש שנים (לחכמים) או אף יותר (לרבי מאיר)].

משמע מדברי התוס' שהפר יותר מבן שלש [לדברי חכמים] פסול מהתורה. ויש חולקים וסוברים שאינו אלא מדרבנן ולכתחילה (ע' משנה למלך איסורי מזבח ב,ו; פרה א,א; חו"א פרה א,ז-ח). גם באופנים שהשעיר כשר לשנה הבאה, אין הגורל קובע משנה לחברתה (רבי זירא), וצריך גורל חדש. ואף על פי שיש אופנים שכשרים לשנה הבאה כאמור, למעשה אין מקריבים אותם לשנה הבאה בשום אופן – משום חשש תקלה, שמא יקריבום בלא משים במשך השנה.

[ואמרו שחשש תקלה גופא שנוי במחלוקת תנאים. אך גם אם אין חוששים לתקלה נראה בגמרא סיבה נוספת שאין להקריב הפר – גזרה שמא מתו בעליו (ולדברי התוס' אפילו מת אחד מן הכהנים שוב אין מקריבים אותו, גזרה משום חטאת שמתו בעליה). וכן השעיר לכתחילה אינו קרב אלא מתרומה חדשה כאמור. גם יש חשש שאם יקריבוהו יבואו לומר הגורל קובע משנה לחברתה. גם גזרה אטו עברה שנתו].

ג. לדברי רבי, 'שנה' שבתורה [לענין מכירת בית בעיר חומה ועוד. עפ"י ערכין לא; ר"ה ו:] נחשבת לפי מנין ימות החמה, 365 יום. וחכמים אומרים: מונה י"ב חדש מיום ליום – בפשוטה. ואם נתעברה – מונה י"ג חדש. ומבואר בגמרא שכן הדין לענין גיל הקרבנות, תלוי הדבר במחלוקת רבי וחכמים.
הלכה כחכמים (עפ"י רמב"ם שמיטה יב, ה; בכורות א, יב).
ע"ע פרטים נוספים בערכין לא.

דף סו

דין הקדשה בזמן הזה – נתבאר בע"ז יג.

קיא. א. מהו המשך מעשי כהן גדול לאחר מתנות דם פר ושעיר?

ב. מי הוא המשלח את השעיר לעזאזל?

ג. האם וכיצד שילוח השעיר דוחה שבת וטומאה?

ד. חלה משלחו; דחפו ולא מת – מה יעשו?

א. לאחר מתן דמים של פר ושעיר, בא לו כהן גדול אצל שעיר המשתלח שהיה עומד כנגד בית שילוחו, סומך שתי ידיו עליו ומתודה על כל עוונות בני ישראל. [הכהנים נכללים בוידויו, ב'עמך בית ישראל' – לדעת רבי יהודה. כן אמר אביי (וכ"פ הרמב"ם עיוה"כ ד, ב), ודלא כרבי ירמיה שנקט שלרבי יהודה מזכירם ביחוד בוידויו].

שעג

[הכהנים והעם העומדים בעזרה, כשהיו שומעים שם המפורש שהוא יוצא מפי כהן גדול, היו כורעים ומשתחוים (בפישוט ידים ורגלים. ע' שבועות טו: רמב"ם תפלה ספ"ה) ומודים (כן הוא הנוסח בפיוט סדר העבודה. וע' לעיל כא. ברש"י שבשעת השתחויה היו מתוודים) ונופלים על פניהם ואומרים 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'.

בירושלמי מבואר שהקרובים היו כורעים ומשתחוים (וגם אומרים 'ברוך שם...! מפרשים), והרחוקים אומרים 'ברוך שם'. מסרו למי שהיה מוליכו.

ב. הכל כשרים להוליך את השעיר (איש – להכשיר את הזר), אלא שעשו הכהנים [גדולים] קבע ולא היו מניחים את ישראל להוליכו. אמר רבי יוסי: מעשה והוליכו ערסלא, וישראל היה. אותו אדם מזומן לכך (מאתמול. איש עתו).

ג. עתי – ואפילו בשבת. ואפילו בטומאה. ופירשו: אם היה חולה – מרכיבו על כתפו. ואם נטמא משלחו – נכנס לעזרה טמא ומשלחו (רב ששת. וע"ע שיטמ"ק כריתות יד. בהשמטות אות יב; מקדש דוד כא). יש אומרים שטומאת מת בלבד הותרה לצורך שילוח השעיר [ואפשר שצריך ריצוי ציץ לדעה זו]. ויש חולקים וסוברים שכל הטומאות הותרו (ע' במובא באמרי מבשר' על תורא"ש).

ד. חכמים אומרים: חלה משלחו – ישלחנו ביד אחר. דחפו ולא מת – ירד אחריו וימיתנו.

ק"ב. מדוע מיתות עובדי העגל היו חלוקות זו מזו?

רב ולוי, אחד אמר: זיבח וקטר לעגל – מיתתו בסיף (כדין עובד עכו"ם שחייב מיתת בית דין. ומיתת בן נח בסיף, וכך היה דינם קודם שנתפרשו ד' מיתות. רש"י. וערמב"ן שמות לב, כז; מהרש"א; חזו"א קכה,ו). גפף ונישק – במיתה בידי שמים (כהוראת שעה (עפ"י תו"י, רמב"ן שם). וי"א שסבר כרבי יהודה (בתוספתא סנהדרין י, ב) שהמנשק דינו במיתה בידי שמים. עפ"י משך חכמה תשא לב, כו ועוד). שמח בלבבו – בהדרוקן. ואחד אמר: עדים והתראה – בסיף. עדים בלא התראה – במיתה. לא עדים ולא התראה – בהדרוקן (כבדיקת הסוטה. כבע"ז מד).

[שבתו של לוי לא עבד עבודה זרה (שנאמר ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי לה' אלי – ויאספו אליו כל בני לוי. ומה שנאמר האמר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר ואת בְּנֵי לא ידע – הכוונה לאבי אמו (ולאם אמו. עתו"י) מישראל, וכן לאחיו מאמו ולבני בתו מישראל].

דף סז

- ק"ג. א. מה הוא המרחק בין ירושלים למקום דחיית השעיר? כיצד ליוו את המשלח?
 ב. דחיית השעיר – כיצד?
 ג. אברי שעיר המשתלה, מהם בהנאה?
 ד. מה דרשו מהמדבר; ארץ גזרה; עזאול?
 ה. המשלה את השעיר – מאימתי מטמא בגדים? האם גם מליוו מטמאים בגדים? **שעד**